Faydalı Modelde Bağımlı İstem

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	01.07.2026	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/3634	2026/4091	551 s. KHK 165, SMK 142, SMK 144, SMK 138/4, HMK 370

ÖZET

551 sayılı KHK döneminde tescilli faydalı modelde bilirkişi iki bağımlı istemi yeni bulmuştur. İstinaf, bağımsız istem yeni değilse ona bağlı istemlerin yeni sayılamayacağını kabul edip tam hükümsüzlüğe karar vermiş, Yargıtay bunu kesin olarak onamıştır.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/faydali-modelde-bagimli-istem-yenilik-hukumsuzluk-2026-4091/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2025/3634 E. , 2026/4091 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 44. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/710 Esas, 2025/739 Karar

HÜKÜM : Yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulü

İLK DERECE MAHKEMESİ : İstanbul 3. Fikrî ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2021/106 E., 2023/183 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalının "..." başlıklı ... numaralı faydalı model belgesinin tescil ile koruma altına alındığını, 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (551 sayılı KHK) uyarınca sadece yenilik unsuru ihtiva eden buluşların faydalı model belgesi verilerek korunabileceğini, davalının söz konusu buluşunun uzun yıllardan beri kullanılan, yurtdışında ve yurtiçinde tescilli bir ürün olduğunu, Türkiye'de daha önce 2014/07785, 2013/06162, 2004/00462, 2016/07865, 2016/05871, 2017/11858, 2012/14227, 2010/05361, 2003/01626, 2010/02964 sayılı faydalı modeller ile koruma kapsamına alındığını, faydalı model belgesinin başvuru tarihinden önce Türkiye'de veya Dünya'nın herhangi bir yerinde patent/faydalı model belgesi başvuru tarihinden önce yayınlanmış ise konu başvurunun yeniliğini ortadan kaldırdığını, mülga 551 sayılı KHK gereğince yeni, tekniğin bilinen durumunu aşan ve sanayiye uygun olan buluşların korunmakta olduğunu, dolayısıyla yenilik vasfı taşımayan buluşların patent verilerek korunmasının mümkün olmadığını, davalının faydalı model belgesinde yer alan istemlerin hiçbirinin açıklık ve netlik içermediğini, 551 sayılı KHK ve ...Haklarının Korunması Hakkında Yönetmeliğin aradığı şartları barındırmadığını, koruma kapsamı / belirleme yeterliliğinde olmadığını, her istemin açık ve öz olarak yazılması ve tarifnamede tanımlanan buluşun kapsamını aşmaması gerektiğini, yenilik unsuru sayılan tüm unsurların sektör tarafından yüzyıllardır kullanılan genel malzeme ve unsuru olduğunu, 551 sayılı KHK'nın 165/c hükmü ve ...Hakları Korunması Hakkında Yönetmeliğin 9. maddesi gereğince ve ayrıca buluş konusunun ilgili olduğu teknik alandaki bir uzmanın onu uygulamaya koyabilmesini mümkün kılacak yeterlilikte, açık ve tam olarak açıklanmadığını ileri sürerek davalıya ait ... numaralı faydalı modelin hükümsüzlüğüne karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davaya konu faydalı model belgesi hakkında ... Kurumundan (... araştırma raporu düzenlenmesinin talep edildiğini, araştırma raporu düzenlenmesi talebinin amacının dava konusu ... numaralı faydalı modelin yeni ve sanayiye uygulanabilir olup olmadığının araştırılması olduğundan davanın hukuki yarar yokluğundan reddi gerektiğini, dava konusu faydalı model ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesi hakkında mülga 551 sayılı KHK'nın 160. maddesi, patentler için enstitü tarafından düzenlenmesi öngörülen, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun faydalı model belgeleri için düzenlenmediğini ancak faydalı model belgesi başvuru sahibi veya faydalı model belgesi sahibi tarafından, tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporu düzenlenmesinin Enstitü'den özel olarak talep edilmesi halinde tekniğin bilinen durumu ile ilgili araştırma raporunun faydalı model belgesi için de düzenlendiği şeklinde hükmün mevcut olduğunu, bir faydalı modelin tescil işlemleri aşamasında araştırma raporunun düzenlenmesinin zorunluluk arz etmediğini, müvekkiline ait davaya konu faydalı model belgesinin de araştırma raporu düzenlenmeksizin tescile bağlandığını, müvekkilinin de bu yasal hakkına dayanarak ...'ten faydalı modelinin yeni ve sanayiye uygulanabilir olup olmadığına ilişkin araştırma raporu düzenlenmesini talep ettiğini, araştırma raporunun müvekkiline ait faydalı modelin yeni ve sanayiye uygulanabilir olup olmadığı konusunda bilgi vereceğini, taraflarınca ...'ten araştırma raporu düzenlenilmesi talep edildiğinden davada hukuki yararı bulunmadığını, müvekkili şirkete ait ... numaralı "..." isimli faydalı modelin sanayiye uygulanabilir ve yenilik vasfını taşıdığını, faydalı modelde yer alan istemlerin tamamıyla açık, anlaşılır ve net olduğunu, faydalı modelin tarifnamesi

ve istemleri incelendiğinde tüm hususların en ince ayrıntısına kadar belirtildiğini, Türkçe kelimeler kullanıldığını, tüm imla kurallarına uyulduğunu, anlaşılmamaya mahal verecek hiçbir durumun bulunmadığını, bağımlı istemlerin bağımsız istemi açıklama niteliğinde olduğunu ve bağımlı istemlerin amacına uygun bir şekilde düzenlendiğini, ayrıca müvekkiline ait faydalı modelin başvuru aşamasında şekli olarak ... tarafından davacının haksız iddiaları açısından incelendiğini ve uygun bulunarak belgeye bağlandığını savunarak davanın hukuki yarar yokluğu ve aktif husumet ehliyeti yokluğu nedeniyle usulden reddini, aksi halde araştırma raporu sonucunun ve buna bağlı sürecin bekletici mesele yapılmasını, nihayetinde müvekkiline ait ... numaralı faydalı modelin yenilik vasfına haiz olduğundan davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Mahkemece itibar edilen 25.04.2022 tarihli kök ve 21.07.2023 tarihli ek bilirkişi raporunda belirtildiği üzere TR ... numaralı faydalı model belgesinin 1 numaralı bağımsız isteminin ve 2, 3, 5, 6, 7, 8 ve 10 numaralı bağımlı istemlerinin yenilik kriterine sahip olmadığı, 4 ve 9 numaralı bağımlı istemlerinin yenilik kriterine sahip olduğu, TR ... numaralı faydalı model belgesinin açıklık kriterine ve kapsam aşmama kriterine sahip olduğu, yani faydalı model başvurusunun kapsamının aşılmadığı, bu nedenlerle TR ... numaralı faydalı model belgesi için kısmi hükümsüzlük koşullarının oluştuğu gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne davalı adına tescilli TR ... numaralı faydalı model belgesinin bağımsız 1 numaralı ve bağımlı 2-3 ... numaralı istemlerinin hükümsüzlüğüne ve sicilden terkinine karar verilmiş, hüküm, taraf vekillerince istinaf edilmiştir.

IV. BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı vekilinin istinaf talepleri yönünden kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf taleplerinin reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun incelenmesinde; davalı faydalı model belgesinin teknik alandaki bir uzmanın onu uygulamaya koyabilmesini mümkün kılacak yeterlikte ve açıklıkta olduğunun anlaşıldığı, bu hükümsüzlük sebebinin yerinde görülmemesinin davanın kısmen reddine sebebiyet vermeyeceği, bağımlı istemlerin 4 ve 9 numaralı olanlarının yeni olduğuna yönelik bilirkişi raporundaki tespite dayanarak, Mahkemece faydalı model belgesinin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilmesinin de yerinde görülmediği, zira Mahkemece sonuç olarak hükümsüzlük talebi kabul edildiğinden, hükümsüzlük sebebi olarak ileri sürülen nedenlerden birinin haklı görülmemesinin davanın kısmen reddini gerektirmediği, bunun dışında Mahkemece gerekçeli kararda 1 numaralı bağımsız istemin yeni olmadığının tespit edildiği, belgenin birden fazla bağımsız unsur içermesi halinde kısmi hükümsüzlük mümkünse de; bağımsız unsurun yeni olmadığının tespitinden sonra, bağımsız unsura bağımlı olarak yazılan bağımlı unsurun yeni olduğundan bahsedilemeyeceği, bu isteme bağımlı olarak yazılan ve bağımsız istemdeki unsurların açıklanmasını sağlayan bir kısım bağımlı unsurların hükümsüzlük talebinin reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu, davacı vekilinin istinaf başvurusunun yerinde görüldüğü gerekçesiyle kararın kaldırılarak davanın kabulüne karar verilmiş, hüküm, davalı vekilince temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, faydalı modelin hükümsüzlüğü ve sicilden terkini talebine ilişkindir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 355. vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi aynı Kanun'un 369/1 hükmü ve 371. maddesinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı vekilinin temyiz itirazlarının reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1 hükmü uyarınca ONANMASINA, aynı Kanun'un 372. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine, 01.07.2026 tarihinde kesin olarak oy birliğiyle karar verildi.